

Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ११४३ - घ

Title अनंतव्रतपूजाविधिः

Author

Extent

२ई

Age

Subject

धर्मशास्त्रम् - सम्पूर्णम्

नं० ११४३-६१

अनंतव्रत पूजाविधिः (धर्मशास्त्रम्)

पत्राणि २६ (सम्पूर्णम्) पत्र २६

नं० ११४३-६१

श्रीगणेशाय नमः

नं० ९९८३६
अनन्तपूजा विधिः
२६ फाल्गुनी
१९५८
१९५८

॥ अथानन्तपूजाप्रारंभः शुभम् ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ अथ भाद्रपदशुक्लचतुर्दश्यामनंत
व्रतं ॥ तत्र मुहूर्तद्वयं व्यापित्वा कार्यं ॥ मुहूर्तमसिचंद्रा
द्वयोर्णमास्यां चतुर्दशी ॥ वौर्णमास्यां समायोगे ब्र
तं ब्रतं चानंतकंचरदिति स्कंदभविष्योक्तेः ॥ मु
हूर्तेति त्रिमुहूर्ताग्रस्तपरं ॥ अतएव माधवः ॥
उदये त्रिमुहूर्तांतु ग्राह्या नंतव्रते तिथिरिति ॥
यद्यपि मध्याह्ने भोज्यवेलायां समुत्तीर्य समुत्त
रे ॥ इति मध्याह्ने भविष्ये ॥ अथ व्रतविधिः ॥
आचम्य प्राणनायक्यदेशकालौ संकीर्त्य म

मसकलसौभाग्यादिमनोरथसिध्यर्थं अनं
तव्रतांगत्वेन आदौ श्रीयमुनादेवी प्रीत्यर्थं य
थासंभवद्रूपैः यथाज्ञानेन यथा मिच्छितोपचा
रेः श्रीसूक्तेन पुराणोक्तमंत्रेण षोडशोपचारैः
पूजां करिष्ये ॥ गणपतिपूजनं कृत्वा आसना
दिकलशाराधनं कृत्वा ॥ हिरण्यवर्णशिर
सिः तां मआवहनेत्रयोः अश्वपूर्णकर्णयोः
कांसोस्मितां नाशिके चंद्रांप्रभासां मुखे आ

अ. १.

दिस्यवर्णेयीवायां॥उपेतुमां॥बाह्वे॥क्षुत्पिपासे
तिहृदये॥गंधद्वारेतिनाभौ॥मनसःकामेति
लिङ्गे॥कर्दमेनेतिगुह्ये॥आपस्वजंतित्यूवः॥
आर्द्रायःकरिणीयमितिजंघयोः॥आर्द्रपुष्करि
णीयमितिजान्योः॥तांमआवहेतिपादयोः॥यः
शुचिःसर्वंगे॥कलशपूजनं॥लोकपावनसं
भूतेइंद्रनीलसमप्रभे॥त्वत्प्रसादादहंदेवी
विष्णुरूपीनमोस्तुते॥ध्यानं॥सरस्वतीनमः शिव
स्तुभ्यंसर्वकामप्रदायिनी॥सर्वसौभाग्यमेदेवी

व्रतसंपूर्णहेतवे ॥ हिरण्यवर्णा ॥ यमुनादेव्यैनमः
आवाहने ॥ कलशस्यमुखेविष्णु-आयंतुयमु
नादेवीदुरितक्षयक्षकारकाः ॥ इमंमेगंजेयाः
प्रवतो-एतैर्मन्त्रैः उदकमापूर्य-आपोहिष्ठेतिति
सृभिरभिमन्त्र्य ॥ अष्टौलोकपालानावाह्य ॥ इं
द्रं वो-अग्निं दूतं-यमाय-मोषुण-तत्त्वाया-त
ववाय-सोमधि-तमीशा-सिंहासनसमारूढेदि
व्याशक्तिसमन्विते ॥ सर्वलक्षणसंपूर्णयमुने
तेनमोस्तुते ॥ तांमआवह-आसनं ॥ गुरुपादे

अ. पू. नमस्तुभ्यं शंकरप्रियभामिनी ॥ सर्वकामप्रदे देवी भ
३ द्रायै ते नमोस्तुते ॥ अश्वपूर्णा यमुनायै पादं
३ विष्णुपादोद्भवे देवी सर्वाभरणभूषिते ॥ कृष्णामृ
ते महादेवी कृष्णावर्णेन नमोस्तुते ॥ कां सोस्मि
तां आचमनं ॥ सर्वपापहरे देवी विश्वस्य प्रियभा
मिनी ॥ सर्वसौभाग्यते देवी यमुने त्वं नमोस्तुते ॥
चंद्रां प्रभासां अर्घ्यं ॥ नंदपादोद्भवे देवी शंकरा
र्क्षशरीरणी ॥ सर्वलोकहिते देवी भीमरथ्ये नमो
स्तुते ॥ पंचामृतस्नानं ॥ सिंहपादोद्भवे देवी ना

शिव
३

रसिंहसमप्रभे ॥ सर्वलक्षणसंपूर्णभवनाशेन
मोस्तुते ॥ शुद्धोदकस्नानं ॥ अभिषेकः ॥ विष्णु
पादाब्जसंभूते गंगे त्रिपथगामिनी ॥ सर्वपाप
हरे देवी भागीरथ्ये नमोस्तुते ॥ उपैतु मां वस्त्रं ॥
अंबकस्य जटोद्भूते सर्वाभिष्टप्रदायिनी ॥ पाव
नं सर्वलोकस्य गोदावर्ये नमोस्तुते ॥ कंचुकीं ॥
कांचनं राजतं वस्त्रं ब्रह्मणानिर्मितं पुरा ॥ अहं
ददामि देवेशीयमुने भक्तवत्सले ॥ क्षुत्पिपासा
मो यश्चोषवीतं ॥ माणिक्यमुक्तावस्त्रिहारकोस्तु

अ. पू.

४१

अंगोमेदवैदुर्यकपुष्परागैः॥ देवांगनीलेश्वरुतांग
मायामन्योनिरत्नाभरणानिदेवी॥ आभरतां हरि
दा॥ कुंकुमं॥ कज्जलं॥ कालरात्रिनमस्तुभ्यं॥ ताउपचं॥
कंठसूत्रादिसौभाग्यं॥ सोभाग्यद्रव्यं॥ गंधं॥ अक्ष
तां॥ पुष्पं॥ अंगपूजा॥ चंचलाये नमः पादौपूजयामि॥
पंचपदाये॥ जंघे॥ देव्ये नमः जानुनी॥ कमलाये॥ ऊरुं॥
भक्तवत्सलाये॥ कटिं॥ हं॥ ये॥ नाभिं॥ मन्मथवासिन्ये॥
नमः॥ हृदयं॥ भद्राये॥ स्तनौ॥ शक्त्ये नमः॥ बाहू॥ र शिर
कंकण्ये॥ कंठं॥ भयहं॥ ये॥ मुखं॥ गोर्धे॥ नेत्रौ॥ भागी ४

रथ्येनमः ललाटं यमुनायेन शिरः सरस्वत्ये नमः
सर्वो गं पूजयामि ॥ अथ नाम पूजा ॥ यमुनाये सित
ये नमः सकरविषाणायै उत्पलायै अधिष्टप्रदायै
विधात्र्यै हरिरूपिण्यै सिंधुचूडामण्यै शिवायै शं
करार्थ शिरिरिण्यै ब्रह्मांडरूपिण्यै महारूपिण्यै ज
टालशाय्यै गरुडायै गंगायै यमुनायै नर्मदायै गा
यत्र्यै सावित्र्यै गिरिजायै चंद्रचूडामण्यै सर्वेश्वर्यै
महालक्ष्म्यै २४। दशांगगु गुलं धूपं कर्दमेन धूपं
आज्यं च वर्तिसं आपस्रजंतु० दीपं अन्नं चतुर्विधं

अं-पू

५

5

आर्द्रायः करिणी नैवेद्यं पानीयं पावनं श्रेष्ठं गंगादिस
रिदुद्भवं ॥ हस्तप्रक्षालनं देवीगृहाण मुखशोधने ॥
हस्तप्रक्षालनं पूगिफलं दूदं फलं हिरण्यगर्भेति ॥
दक्षिणां ॥ नीरांजनं ॥ केतकीजातिकुसुमैर्मल्लिकाव
कुलान्वितं ॥ पूजितासितमया देवी विश्वप्रीत्ये नमो
स्तुते ॥ आर्द्रपुष्करिणी पुष्पांजलिः तां भव आवह
प्रदक्षिणां सुरासुरेन्द्रादिकीरीटमोक्तिकैर्घृतं नदी
शेतवपादपंकजं ॥ परंपरा प्राप्तवरं सुमं उगलं न
माभिभक्त्या मम कामसिद्धयैः ॥ यः शुचिः प्रयतो

नमःस्कारः॥ भवानीते महा लक्ष्मी समं कामप्रदा
यिनी ॥ ब्रतं संपूर्णं तां यातु यमुने तेन मोक्षुते ॥ इति
प्रार्थना ॥ आवाहनं यस्य स्मृत्या इति यमुना पूजा ॥
अथ शेष पूजा ॥ देशकालौ स्मृत्या ॥ श्रीमदनंत ब्रतां
गत्वेन शेष पूजां करिष्ये ॥ मुष्टि पात्रेण दर्भेण फणाः
सप्तश्रुभावहाः ॥ कृत्वा दर्भमयं देवं फणाः सप्तसम
न्वितं ॥ फणसप्तान्वितं शेषं पिंगलाक्षं चतुर्भिर्भुजं ॥
दक्षिणोर्ध्वं करे वामे गदाभिश्च समन्वितं ॥ अनंता
द्यादि संस्थानं कथिकं ब्रह्मवित्तम ॥ ॐ श्रीशेषाय ध्यानं ॥

अ. पू. अजगरेनामऋ. आ वाहनं सर्पः सर्पो ऋ कृ. आश
नं. कालिको नाम. पाद्यं. यदि कालिक. अर्घ्यं. य
शस्करं. पंचामृतस्नानं ॥ शुद्धोदकस्नानं. कर्को
टको. वस्त्रं. नमो अस्तु सर्पेभ्यो. उपवीतं. माभि
भोगंधं. आदित्यरथवेऋ. अक्षतां. गरुडस्य ऋ.
पुष्पं. अथोग पूजां ॥ अनंताय नमः पादौ. वासुकये.
जानुनीं. शंखाय. कटिं. पद्मा. नाभिं. कंबुजा. स्त
नो. कर्कोटकाय. भुजो. नागाय. कंठं. फणाय. मु शिव
स्वं. अजगराय. उलाटं. चतराष्ट्राय. शिरः. शंख

फणाय. सर्वांगं. अथनामपूजा. कालिकाय. तक्ष
काय. विंगलाय. नागाय. भुजंगाय. शेषाय. सर्प
पाय. अहिरिवभोगैः. परिमलद्रव्यं. भासर्पसर्प
भद्रंते. धूपं. आस्तीकवचनं. दीपं. नेवेद्यं. मध्येपा
नीयं. उत्तरापोशनं. हस्तप्रक्षालनं. करोटुर्त्तनं. पू
जाफलं. दक्षिणाफलं. नीरांजनं. यशस्करमंत्रपु
ष्यं. प्रदक्षिणां नमस्कारः ॥ समाप्तं ॥ अथानंतपू
जा ॥ अद्येत्यादि. श्रीमदनंतप्रीत्यर्थं पुरुषसुक्ते
नमूतु मंत्रेण पुराणोक्तमंत्रैश्च षोडशोपचारैः पूजां

अ. पू. करिष्ये ॥ पुरुष सूक्तेन मूलमंत्रेण त्या संकृत्वा ओं नमो भ
७ गवते वासुदेवायेति मूलमंत्रः ॥ कलश पूजनं शंख पूज
७ च नं कृत्वा ॥ प्राण प्रतिष्ठा - ततस्तु मूलमंत्रेण प्रणिपत्य
चतुर्भिर्भुजं ॥ नवाम्रपल्लवाभासं पिंगमश्मश्रूचलोचनं ॥
पीतांबरधरं देवं शंखं चक्रगदाधरं ॥ ध्यायेत्प्रसन्न
वदनं सर्वाभरणभूषितं ॥ त्रैलोक्य पूजितानंतं विश्व
रूपं विचिंतये ॥ ध्यानं ॥ ॐ. सहस्रशीर्षा. आगच्छा
नंत देवेश तेजो राशिजगत्पते ॥ यावद्भूतं समाप्येत शिव
तावत्सन्निधो भव ॥ ओं नमो भगवते श्रीमदनं ७

ताय सांगाय सह परिवाराय. आवाहनं. अनंत सूत्र
 चतुर्दश ग्रंथेषु चतुर्दश देवताः आवाहयेत् ॥ प्रथम
 ग्रंथो मोहिनी सहितं अनघं आवाहयामि ॥ द्वितीय
 ग्रंथो श्रीया सहितं वामनं. तृतीय. देवी सहितं शो
 रिणं आ. चतुर्थ. पद्मिनी सहितं वैकुण्ठं आ. पंचम.
 महाबला सहितं पुरुषोत्तमं आ. षष्ठ. अज्ञा सहितं प
 द्मनाभं आ. सप्तम. मंगला सहितं. ऋषीकेशं आ. अ
 ष्टम. वरदा सहितं माधवं आ. नवम. सुभगा सहितं.
 मधुसूदनं आ. दशम. अप्सराजिता सहितं अच्युतं आ.

अ.पू.

८

५

एकादशभा॥ भगवती सहितं अनंतं आ० द्वादश० जया
सहितं गोविंदं आ० त्रयोदश० विजया सहितं रुष्णां आ०
चतुर्दश ग्रथो सुभद्रा सहितं अपराजितं आ० १४ मो
हिन्ये नमः मोहिनीं आ० १ श्रियै० श्रियं आ० २ देवीं०
३ पद्मिनीं० ४ महाबलां० ५ अजां० ६ मंगलां० ७ वरदां० ८
सुभगां० ९ अपराजितां० १० भगवतीं० ११ जयां० १२ वि
जयां० १३ सुभद्रां० १४ इति सूत्रे ग्रंथि देवतां आवाह्य
अथ षीठ पूजा० आनेयादि चतुःकोणेषु॥ गणपतिं० शिव
दुर्गां० क्षेत्रपालं० वास्तोष्पतिं० कर्णिकायां० मंमं

उकाय. कां कालाग्निरुद्राय. कुंकूमाय. आं आधार
शेतेये. प्रप्र कृत्ये. शिंशिलारूप कमठाय. शे शेषाय.
पुं पृथिव्ये. क्षीं क्षीरसिंधवे. नं नवरत्नमणिद्वीपाय.
रं रत्नोज्ज्वलितसहितमहामंडपाय. नं नवरत्नमयणा
रिजाताय. रं रत्नवेदिकायै. इति संपूज्य ॥ आग्नेय
कोणधर्माय. नैऋतेज्ञानाय. वायव्ये वैराग्याय.
एशान्ये ऐश्वर्याय. पूर्वधर्माय. दक्षिणे अज्ञाना
य. पश्चिमे अवैराग्याय. उत्तरे अनेश्वर्याय. कर्णिका
मध्ये सप्तवलयोपेताय सहस्रफणामंडितानंताय.

अं. पू.

२

फणोपरि. आनंदकंदाय. संवित्रात्राय. सर्वतत्त्वसरो
रुहाय. प्रकृतिपत्रेभ्यो. पंचाशद्वर्णकणिकायै. अर्क
मंडलाय. तापिन्यादिद्वादशकलाभ्यो. सोममंडलाय
अमृतादिषोडशकलाभ्यो. बन्दिमंडलाय धूम्रार्चि
रादिदशकलाभ्यो. सत्याय प्रबोधात्मने. रजसे प्र
कृतात्मने. तमसे तमात्मने. आत्मने. अंतरात्मने.
परात्मने. ज्ञानात्मने. पायातत्वाय. कालातत्वाय.
विद्यातत्वाय. परतत्वाय. तत्त्वतः पूर्वदिक्केशरेषु
विमलायै. उत्कर्षिण्यै. ज्ञानायै. क्रियायै. योगायै.

शिव

प्रह्लाये. सरस्वत्यै. ईशान्यै. कर्णिकायां. अनुग्रहा
 ये. उं नमो भगवते वासुदेवाय सर्वभूतात्मने विष्णवे स
 र्वात्मसंयोगपीठात्मने श्रीमदनंताय. अष्टौ भैरवाना
 वासुतद्यथा. असिता गभैरवाय. रुरुभैरवाय चंड
 भैरवाय. क्रोधभैरवाय. उन्मत्तभैरवाय. कपालभे
 रवाय. भीषणभैरवाय. संहारभैरवाय. विप्रवर्ण
 श्वेतं सहस्र फणा मंडल मंडितं शेषं पूर्व आवाह
 यामि. वैश्यवर्ण नील पंचाशत् फणा मंडल मंडितं
 तक्षकं आग्नेयां आ. विप्रवर्णं कुंकुमाभं सहस्र फणा

ओ. पू. २. लंकृतं अने तं दक्षिणे आ. क्षत्रिय वर्णं पीत सप्तशत फणामं
 उलमंडितं वासु किं नैर्ऋते आ. क्षत्रिय वर्णं पीतं सप्तश
 तफणामंडलमंडितं शंखपालं पश्चिमे आ. वैश्य वर्णं
 नीलं पंचाशत् फणामंडलमंडितं महापद्मं वायव्ये आ.
 शूद्र वर्णं कृष्णं त्रिंशत् फणामंडलमंडितं कवलं उ
 त्तरे आ. शूद्र वर्णं श्वेतं त्रिंशत् फणामंडलमंडितं
 कर्कोटकं ऐशाने आ. इति पीठ पूजा ॥ अथ मंडप पू
 जा ॥ पूर्व द्वारे श्रिये. रत्न द्वीपाय. धात्रे. विधात्रे. अ शिव
 सितांग भैरवाय. महापद्माय. ऐरावताय. इन्द्राय. २०

वज्राय. आग्नेये. रुरुभैरवाय. पुंडरीकाय. अग्नेये.
शक्तये. पद्माय. दक्षिणद्वारे ॥ चंडभैरवाय. श्रि
ये. चंडाय. प्रचंडाय. सुखिने. शंखाय. वामनाय.
यमाय. दंडाय. नैर्ऋत्ये. क्राधभैरवाय. मकराय.
मुकुंदाय. निर्ऋतये. खड्गाय. पश्चिमद्वारे ॥ उ
न्मत्तभैरवाय. श्रियै. गंगायै. यमुनायै. न्यसायै.
कलपायै. अंजनायै. वरुणाय. पाशाय. वायव्ये. क
पालभैरवाय. कुंदाय. पुष्पदंताय. आयवे. अंकु
शाय. उत्तरद्वारे ॥ भीषणभैरवाय. श्रियै. शिवायै.

अ. पू.

१९

॥

देहल्ये. शंखनिधे. सूर्यमंडलाधिपतये. महेश्वराय.
कुंदाय. सर्वाभौमः. सोमायै. गदायै. ईशान्ये. संहारभे
रवाय. नीलाय. स्वर्वाय. सुप्रतीकाय. ईशान्ये. शूल
य. तदस्तु मित्रा. ग्रहावैभ्रैतिष्ठा. इति पीठ पूजा ॥ पुरु
ष एवेदं. अनंतगुणरूपाय विश्वरूपधराय च ॥
नमो महात्म्यदेवाय अनंताय नमो ॥ नमः ॥ आसनं
एतावानस्य ॥ यथा त्वं सर्वदेवानां त्रयसे भू भुवादि
कुं ॥ तथा पालय मां देव त्वदंघ्रि शरणागतं ॥ पाद्यं. त्रि
पादूर्ध्व. अनंतानंत देवेश अनंत फलदायकः ॥ अनं

शिव
१९

दोररूपेण गृहाणा अर्घ्यं नमोस्तुते ॥ अर्घ्यं तस्माद्विरा
ळजा सुरासुराणामीशायक्षीराब्धिशयनाय च ॥
ददाम्याचमनं देवे अनंताय नमो नमः ॥ आचमनी
ये ॥ दधिक्षौद्रघृतं चैव गुडखंडविमिश्रितं ॥ तु
ष्टिदं सर्वदेवानां मधुपर्कं ददामि ते ॥ मधुपर्कं ॥ पं
चामृतेन स्नापयिष्ये ॥ आप्यायस्व स क्षीरोदतनया
नंत क्षीरोदतनया प्रिया क्षीरोदगंधक्षतक्षीरं स्ना
नाय प्रतिगृह्यतां पयस्नानं ॥ दधिक्राव्यो जगदे
तद्दधामि त्वं ददामि जगतां हितं ॥ दधि वामनरूपेण

अ. पू.

१२

दधिस्नानं च गृह्यतां ॥ दधिस्नानं ॥ घृतं मिमिक्षे ॥ घृ-
तकुंभसमायुक्तं घृतयोने घृतप्रिया ॥ घृतभुक्कृष्ट-
तनामासि घृतस्नानाय गृह्यतां ॥ घृतस्नानं ॥ म-
धुवाता मधुरूपो वसंतस्थे त्वमेव जतां हितं ॥ मधुसू-
दनसंप्रीत्या मधुस्नानं च गृह्यतां ॥ मधुस्नानं ॥
स्यादुःपवस्य ० शर्करागुडसंयुक्तं जगतस्त्वं ददा-
सियत् ॥ अनंतशर्करा प्रीत्या गृह्यतां स्नानकर्म-
जे ॥ शर्करास्नानं ॥ हरिचंदनतोषार्थं हरप्रीति-
करं शिवं ॥ सुरभिप्रिय गोविंदं गंधस्नानाय गृ-

शिव
१२

ह्यतां ॥ गंधोदकं ॥ ततो वेदिकामंत्रैर्विष्णुस्तुतेः पुरु
 षस्तुते रभिषेकः कार्यः ॥ यत्पुरुषेण ० अनंताय नमः
 स्तुभ्यं सहस्रशिरसे नमः ॥ नमोस्तपद्मनाभाय विश्व
 रूपाय ते नमः ॥ स्नानं ॥ तं यज्ञं ० नारायण नमस्ते स्तु न
 रकार्णवतारण ॥ त्रैलोक्यपावकानं तत्राहिमां भव
 सागरात् ॥ वस्त्रं ॥ अनंतदेव मुद्दिश्य पुराण पुरुषो
 त्तमः ॥ गृहाणा च मनंदेव अनंताय नमो नमः ॥ वस्त्रां
 ते आचमनीयं ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहृतः सं ० दामोदर
 नमस्ते स्तु त्राहिमां भवसागरात् ॥ ब्रह्मस्तु त्रं सो त

अ.पू

१३

13

रीयंग हाणसुरसत्तमः॥यसोपवीतं॥तस्माद्यक्षास
र्वहुतक्रुचः०श्रीखंडं चंदनं दिव्यं नानागंधसमन्वि
तं॥कर्पूरसमायुक्तं प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां॥चंद
नं॥सुगंधीकुंकुमायुक्ता विमलास्तंडुलाः शुभाः॥
अनंतेशमयादत्ता अक्षताः प्रतिगृह्यतां॥अक्षताः॥
उक्ष्मीपतेजगन्नाथभक्तानुग्रहकारक॥नाना
रत्नं ब्रजाकीर्णभूषणं चट्टादाम्यहं॥आभूषणं॥त
स्मादभ्या०।मंदोरैः पारिजातैश्चकैतकीपारुलैः शु शिव
भैः॥जातीचंपकपुष्पाणि ददामि प्रियवद्भुभ॥पुष्पं॥

१३

अहिरिवभोगैः० कस्तूर्याद्याश्रयोगंधाभोगार्थं तेम
याहतः॥ नानापरिमलद्रव्यंगृहाणपरमेश्वर॥ प
रिमलद्रव्यं॥ अथावरणपूजा॥ पूर्व। श्रिये० धात्र्ये०
विधात्र्ये० द्वारवत्ये० दक्षिणे० शांत्ये० पश्चिन्त्ये० मे
धात्र्ये० श्रिये० पश्चिमे० श्रिये० गंगायै० यमुनायै० सर
स्वत्यै० उत्तरे० श्रियै० देव्यै० ब्राह्म्यै० माहेश्वर्यै० ततः
पद्मपत्रेषुवायव्यकोणादारभ्य० लक्ष्म्यै० सरस्वत्यै०
कीर्त्यै० न० प्रीत्यै० पुष्ट्यै० तुष्ट्यै० गणपतये० दुर्गायै० द
यायै० त्राहि संसारसर्पान्मांशरणागतं॥ भक्त्या सम

ॐ.पू.

१४

पयस्वाहं प्रथमा वरणा चनं ॥ प्रथमा वरणां ॥ रवये सो
मायः भो मायः बुधायः बृहस्पतेः शुक्रायः शनेश्च रा
यः वृद्धायः ब्रह्मणायः गौर्यैः गणेशायः सूर्येभ्योः
गुहायः सूर्यायः शिवायः दुर्गायः अंतकायः वि
श्वेभ्यो देवेभ्योः विदगावेः कामायः महादेवायः
चंद्रायः दयाभ्येः २ इंद्रायः अग्नयेः यमायः निर्ऋतिः शिव
तेः वरुणायः वायवेः सोमायः ईशानायः दयाभ्येः ३
सिधिरुक्ष्येः विद्यालक्ष्म्येः अमृतलक्ष्म्येः योगार १४
क्ष्येः भोगलक्ष्म्येः दयाभ्येः ४ केशरकर्णिकाम

ध्ये॥ अनेंताय. संकर्षणाय. परमात्मने. विश्वरूप
पिणे. विश्वरूपिणे. विश्वरूपाय. पद्मनाभाय. श्री
कंठाय. अच्युताय. वाक्पतये. केशवाय. सर्वात्म
ने. शेषशायिने. शंखचक्रगदाधराय॥ श्रीम
दनंताय. दयाब्धे. १॥ ओं आत्मने. निं निवृत्त्ये. अं
अंतरात्मने. प्रंप्रतिष्ठायै. पं परात्मने. नं नंदजाये.
विं विंद्यायै. तां तानायै. शां शांत्यै. दयाब्धे. ५॥ वां
वासुदेवाय. श्रिं श्रियै. सं संकर्षणाय. प्रं प्रद्युम्नाय.
प्री प्रीत्यै. अं अविरुद्धायै. रं रत्यै. दयाब्धे. ७॥ अनं

अ.पू.

१५

15

ताय. सूक्ष्माय. शिष्टाय. रुद्राय. त्रिमूर्तये. श्रीकंठा
य. दयाब्धे. अणिमायै. महिमायै. उचिमायै. गरि
मायै. प्राप्ते. प्राकाम्ये. ईशितायै. वशितायै. दयाब्धे. १
ब्रह्मे. माहेश्वर्ये. न. कोमायै. वैष्णवे. वारह्ये. नार
सिंहे. चामुण्डायै. चंडिकायै. दयाब्धे. १. अनंताय.
वासुदेवाय. लक्ष्म्याय. क्लीराय. कर्कोटकाय. शं
खपात्राय. कंबलाय. अश्वतराय. दयाब्धे. ११ वै शिव
न्याय. पृथ्वे. हिमवते. हेहयाय. अर्जुनाय. भरता. १५
नलाय. रामाय. नैषधाय. विंध्याय. माल्यवे. पा

रियात्राय. मलयाय. हेमकूटाय. गंधमादनाय.
दयाब्धे. १२ शक्त्ये. स्वाहाये. वाराह्ये. खड्गिन्ये. वारु
ण्ये. वायव्ये. कोबेर्ये. ईशान्ये. दयाब्धे १३ वज्राय.
शक्त्ये. दंशाय. खड्गाय. पाशाय. अंकुशाय. गदाय.
त्रिशूलाय. श्रीमदनंताय. दयाब्धे. १४ अथ ग्रंथि
पूजा अनंताय. प्रथमग्रंथि पूजयामि कालरूपा.
द्वि. विष्णवे. ३ विष्णवे. ४ हरये. ५ शिवाय. ६ ब्रह्मणे. ७
भास्कराय. ८ शोभाय. ९ सर्वव्यापिने. १० ईश्वराय. ११
विश्वरूपाय. १२ महात्मने. १३ सृष्टिस्थिति लयाय. १४

अ. पू. अथांग पूजा अनंताय पादौ पूजयामि संकर्षणाय.
१६ गुल्फो. कालात्मने. जानुनी. विश्वरूपाय. जंघे. वि
१६ श्वाय. कटिं. पद्मनाभाय. नाभिं. परमात्मने न. हृद
१६ यं. वैकुण्ठाय. कंठं. सर्वास्त्रधारिणे. बाहू. वाचस्य
तये. मुखं. सहस्राक्षाय. नेत्रे पू. केशवाय. लला
टं. सर्वात्मने. शिरः. अनंताय. सर्वांग पूजयामि ॥
अथ पञ्चि पूजा अनंताय. तुलसीपत्रं. संकर्षणाय. शिन्
भंगराजपत्रं. २ परमात्मने. जातीपत्रं. ३ विश्वरूपि १६
णे. अपामार्गपत्रं. ४ विश्वनाथाय. विल्वपत्रं. ५

पद्मनाभाय. करवीरपत्रं. ६ महात्मने. ७ मीपत्रं. ७
 श्रीकंठा. अर्जुनपत्रं. ८ सर्वस्त्रधारिणे. धनूरपत्रं. ९
 वारूपतये. विष्णुक्रांतं. १० केशवाय. दाडिमीपत्रं. ११
 सर्वात्म. मातुलिंगं. १२ महीधराय. देवदारु. १३ अच्यु
 ताय. मरुवक. १४ अथपुष्पपूजा अनंता. पद्मपुष्पं.
 विष्णावे. ज्ञातीपुष्पं. केशवाय. चंचक. अच्युता. कट्टार.
 सहस्रजिते. केतकी. अनंरूपिणे. बाकुल. इष्टा.
 शैवंतकी. विशिष्टा. पुनाग. शिष्टेष्टाय. करवीर. शि
 खंडिने. धनूर. नहुषाय. नद्यावर्त. विश्वबाहवे. म

अ.पू.

१७

17

ल्लिका. महीधराय. मातृती. अच्युता. गिरिकर्णिका
पुष्पं. अथ चतुर्दशनाम पूजा ॥ अनघाय नमः. वामनाय.
शोरिणे. वैकुण्ठाय. पुरुषोत्तमाय. पद्मनाभाय. हृषी
केशाय. माधवाय. मधुसूदनाय. अच्युता. अनंता.
गोविंदाय. कृष्णाय. अपराजिताय. १४ अथ पत्नी
पूजनं. मोहित्यै. श्रियै. देव्यै. पद्मिन्यै. महाबलायै. शिव
अज्ञायै. मंगलायै. वरदायै. सुभगायै. अपराजितायै.
भगवत्यै. ज्ञायै. विजयायै. सुभद्रायै. १४ केशवा १७
दिनामभिः पूजयेत् ॥ मस्यादिनामभिः पूजयेत्

अष्टोत्तरशतं ॥ वासुदेवाय हृषीकेशाय वामनाय ज
लशायिने जनार्दनाय हरये नमः कृष्ण पुंडरीकाक्ष
नृसिंहाय नरकांतकाय अव्यक्ता शाश्वते विष्णवे
अनंता अजाय अव्ययाय नारायणा गदाधराय
गोविंदाय कीर्तिभाजाय गोवर्धनधराय देवाय
भूधराय भुवनेश्वराय सुरेश्वराय यज्ञपुरुषाय
यज्ञेशाय चक्रपाणये गदापाणये शंखपाणये
नरोत्तमाय वैकुण्ठाय दुष्टदमनाय भूगर्भा पीत
वाशायिने त्रिविक्रमाय त्रिकालज्ञाय त्रिमूर्तिने

अ.पू.

१८

१८

नंदिकेश्वराय. रामरामाय. हयग्रीवाय. भीमाय.
रुद्राय. भवोद्भवाय. श्रीपतये. श्रीधराय. श्रीशाय.
मंगलाय. मंगलायुधाय. दामोदराय. दामोपेताय.
केशवाय. केशीसूदनाय. वरेण्याय. बहूनाय. वि
ष्णवे. अनंताय. वसुधराय. वसवे नमः. हिरण्य
रेतसे. सदीपाय. पुराणाय. पुरुषोत्तमाय. सक
लाय. निष्कलाय. शुद्धाय. निर्गुणाय. गुणसंस्थि शिव
ताय. हिरण्यरेतसकाशाय. सूर्यायुतसमप्रभा १८
य. मेघशामाय. चतुर्बाहवे. कुशलाय. कमलाय.

भूषणाय· ज्योतिरूपाय· अरूपाय· स्वरूपाय· हृदि
संस्थिताय· सर्वज्ञाय· सर्वरूपस्थिताय· सर्वेशाय·
सर्वतोमुखाय· माधवाय· गोविंदादिपद्मनाभपर्यं
तं· मत्स्यादिदशावतार· ज्ञानकूटस्थाय· अचला
य· आनंदाय· परमाय· प्रभाय· योगेशाय० भोग
निष्ठाय· योगिने· योगिरूपिणे· सर्वभूतानां· ईश्व
राय· सर्वभूताय· समाय· प्रभवे· १८ ॐ श्रीगणेशाय
य· अनंताय· कपिलाय· संकर्षणाय० तारका
य· कृष्णिभूषणाय· सहस्रशिरसे· सहस्रमूर्तये·

त

अ.पू.

१२

१९

नागाधिपये. हलायुधाय. बलभद्राय. भूधराय. त
क्षकाय. वासुकये. सृष्टिसंहारकाय. भुजंगाय.
दिवाकराय. दीर्घपृष्ठाय. सहस्राक्षाय. जगत्पतये.
हामादराय. तेजोराशये. पद्मनाभाय. पुराणपु
रुषोत्तमाय. सर्वदेवमयाय. सर्वात्मने. अच्युता
य. वैवस्वताय. विश्वरूपाय. त्रैलोक्यपालकाय.
सर्वकामफलप्रदाय. हृषीकेशाय. अनघाय. भु
क्तकंचुकाय. विषधराय. गोकर्णाय. माधवाय.
फणींद्राय. सर्वास्त्रधारिणे. सर्वाभरणभूषिताय.

शिव

१२

केशवाय. चतुर्भुजाय. नागाय. कलिंगाय. जनार्दनाय.
श्रीरुष्णाय. विश्वरूपाय. विश्वंभराय. विश्वव्यापिने.
त्रिविक्रमाय. परमात्मने. वासुदेवाय. सर्वोत्तरधारि
णे. वाचस्पतये. उपेन्द्राय. श्रीरामाय. नानारूपाय.
लोकस्थितये. विश्वेश्वराय. विष्णोर्वे. भूतात्मने.
योगीश्वराय. पुरुषोत्तमाय. नारसिंहाय. यशस
राय. परायणाय. विश्वकर्त्रे. शाश्वताय. वामदेवा
य. श्रीनारायणाय. गदाधराय. मुद्गलाय. ब्रह्माज्ञा
य. वेदांताय. सामगाय. गोविंदाय. भक्तवत्सलाय.

अ.पू. सर्वशक्ताय विश्वात्मने नमः॥ सृष्टिसंहारकाय अ
निरुद्धाय अनंतरूपाय विश्वमूर्तये गरुडध्व
जाय त्रैलोक्यनाथाय सर्वज्ञाय श्रीधराय श्री
निवासाय सुलोचनाय अविमुक्तकेशाय दे
वकी नंदनाय गोवर्धनाय लक्ष्मीवल्लभाय त्रि
विक्रमाय वैकुण्ठाय हिरण्यगर्भाय भक्तिप्रि
याय समुद्रवासाय अनादिनिधनाय सि शिव
द्धसंकल्पाय १०० सुरेशाय ७ श्रीवत्साय ना २०

वरकासुरमर्दिनेन श्रीमदनंताय नमः सुरुषं व्यर
धुः० दशांगु गुलुंधूपं चंदनं गु रुमिश्रितं ॥
धूपानामुत्तमं धूपं अनंताय निवेदयेत् ॥ धूपं ब्रा
ह्मणोऽस्य त्वं ज्योतिः सर्वदेवानां तेजसां तेजमुत्त
मं ॥ आत्मज्योतिः स्वरूपस्य देवो यं प्रतिगृह्यतां ॥
दीपं चंद्रमामनसो जाताः क्षीरमाज्यं च पक्वान्ना
नाभक्षसमन्वितं ॥ अनेकशक संयुक्तं नैवेद्यं प्र
तिगृह्यतां ॥ नैवेद्यं मध्ये पानीयं कर्पूरवासि
तंतोयं मंदाकिन्याः समाहृतं ॥ आचम्य तान् गन्ना

अ.पू.

२१

धमयाद तं हि भक्तितः ॥ उत्तरापोशनं ॥ पानीयं पाव
नं श्रेष्ठं गंगादि सरि दुद्भवं ॥ हस्तप्रक्षालनं देवगृहा
ण मुखशोधनं ॥ हस्तप्रक्षालनं ॥ मुखप्रक्षालनं ॥
चंदनागरुकर्पूरकस्तूर्यादिसमन्वितं ॥ करोद्धर्त
नकंचारुअनंतप्रतिगृह्यतां ॥ करोद्धर्तनं ॥ कर्पू
रेलालवंगादितांबूलोदकसंयुतं ॥ क्रमुकस्य फ
लं तुभ्यं तांबूलं प्रतिगृह्यतां ॥ तांबूलं ॥ नारीकेरं शि
चकदलं मातुलिंगं फलान्वितं ॥ नानाफलाढ्यं
संभारं गृहाण परमेश्वरं ॥ इदं फलमिति फलं ॥ २३

सर्वसिद्धिप्रदं नित्यं हिरण्यं स्थापितं मया ॥
हेमपुष्पसमायुक्तं गृहाण परमेश्वर ॥ इदं फल
मिति फलं ॥ हिरण्यगर्भेति दक्षिणा ॥ कर्पूरवर्त्ति
संयुक्तं दीपमालामनोहरं ॥ आर्तिक्यं च गृहाणे
दंतं जोराशे जगत्पते ॥ चक्षुर्दमिति नीरांजं ॥ ना
भ्या आसीति ० कल्हारमल्लिकाजानी केतक्योव
कुलान्विताः ॥ मयानिवेदिता तुभ्यं अनंताय नमो
नमः ॥ मालतीमल्लिकापुष्पैर्नागचंपकसंयुतैः ॥
पुष्पांजलिं गृहाणेदं पादांबुजयुगार्पितं ॥ विष्णुम

अं.पू.

२२

त्रैलोक्यपुष्पं ॥ सप्तास्यास न्यरि ॥ प्रदक्षिणां करिष्या
मिभक्तानामीशितप्रहः ॥ सच्चिदानंदरूपाय नमो
स्तु जगदात्मने ॥ यानि कानि च प्रदक्षिणां यत्नेन यत्न
नमस्ते देवदेवेश नमस्ते धरणीधरः ॥ नमस्ते सर्व
नागेन्द्र नमस्ते पुरुषोत्तमः ॥ श्रीधराय नमस्तस्मै गो
वर्द्धने धराय च ॥ नमो विराट् स्वरूपाय अनंता
य नमो नमः २ अनंतरूप विश्वेश अनंत फल उदा
यक लोकनाथ नमस्तुभ्यमनंताय ३ सुरासु
राणामीशायक्षीराब्धिशयनाय च ॥ अनंतानं

शिव

२२

तदेवेश अनंताय ४ नीलांबर नमस्ते स्तु पीतांबर ध
राय च ॥ जगत्संस्थापनायैव अनंताय ५ नारायण
नमस्ते स्तु नरकार्णवतारक ॥ त्रैलोक्यपावकानं
त अनंताय ६ दामोदर नमस्ते स्तु ब्राह्मि मां भवसा
गरात् ॥ विश्वेश्वराय सर्वाय अनंताय नमो नमः ७
अनंतगुणारत्नाय विश्वरूपधराय च ॥ पुराणपु
रुषेशाय अनंताय नमो नमः ८ यो सावनंत रूपेण
ब्रह्मांडं सचराचरं ॥ पुष्पवद्धर ते नित्यं अनंताय ९
अनंतं कामदं देवं कृष्णं विष्णुं हरिं शिवं ॥ सायुधं च

अ.पू. २३ २३
श्रियायुक्तं मनंतं प्रणतोम्यहं ॥१०॥ नानारत्नोज्ज्वलाका
रंसहस्रफणसेवितं ॥ श्वेतवस्त्रं युगच्छन्नमनंताय ॥११॥
स्थितं त्वयि जगत्सर्वं सुरासुरनायक ॥ आत्मनः का
र्यसिद्ध्यर्थं मनंताय ॥१२॥ काराहेशं सिंहेशं वामने
शत्रिविनाशक ॥ हयग्रीवेशं सर्वेशं अनंताय ॥१३॥ नमो
स्तु नंतायेति ॥१४॥ इति नमस्कारः ॥ अथ प्रार्थना ॥ आ
वाहनं न जानामि मंत्रहीनं क्रियाहीनं ॥ अनंतकाम
देवेश सर्वकामफलप्रदं ॥ अनंतदोररूपेण पुत्र शिव
योत्र प्रवर्द्धय ॥ इति प्रार्थना ॥ अथ नमस्कारः पूर्वक २३

दोरकग्रहणं ॥ अनंतसंसारमहासमुद्रमग्नं समभ्यु
 ष्ठरवासुदेव ॥ अनंतरूपी विनयोजयस्त्वमनंतरू
 पायनमोनमस्ते ॥ इति नमस्कारः ॥ संसारगह्वर
 गुहासुमुखं विहर्तुं वांछंति ये कुरुकुलोद्भवमुद्धस
 त्वाः ॥ संपूज्य च त्रिभुवने शमनंतदेववधंति दक्षि
 णकरे च दोरकंते ॥ अनंतगुणरत्नाय विश्वरूपध
 राय च ॥ सूत्रग्रंथीषु संस्थाय अनंताय नमोनमः ॥
 इति मंत्रेण पुमान्दक्षिणाप्रकोष्ठे स्त्रीणां वामप्रको
 ष्ठे वध्नीयात् ॥ अथ तीर्णदोरकविस्तृत्यं पंचोप

अ.पू.

२४

२५

चौरैः संपूज्ययेत् ॥ तत्र नामानि ॥ ब्रह्मणे विष्णवे
रुद्राय शेषाय सर्वभूताय विश्वरूपाय अनंताय
कृष्णाय वामनाय त्रिविक्रमाय केशवाय शिवाय
वेकुंठाय नारायणाय नमः सर्वहिता नंत जगदानं
दं च क्षुभे ॥ सर्वदार्पणवसंस्थान गृहाणां ध्ये नमोस्तु
ते ॥ इत्यर्घ्यं ॥ अनंतः सर्वनागनामधिपः सर्वकाम
दः ॥ ब्रूते नानेन सुप्रीतो भवति ह सदा सम ॥ इति
जीर्णदोरकनमस्कार ॥ अथ ब्राह्मणपूजनं ॥ उप
वेश्य द्विजः सम्यक् प्रयच्छेच्चासनंततः गंधपुष्पादिभि

शिव
२४

ईयैरर्चयेदिति भक्तितः ॥ अथानंतदानं ॥ अनं
 तानंतदेवेश अनंतफलदायकं ॥ अनंतानंतरूपो
 सि अनंताय नमोनमः ॥ प्रतिगृह्णाति नः श्रेष्ठ अ
 नंतफलदायक ॥ त्वत्प्रसादं हि विप्रमुच्येयं कर्मब
 धनात् ॥ अनंतप्रतिगृह्णाति अनंतो वै ददाति च
 ॥ अनंततारको भाभ्या मनंताय नमोनमः ॥ दाता
 च विष्णुर्भगवाननंतो प्रतिगृहीता स च एव विष्णुः ॥
 ॥ मया परित्यक्तमिदं हि सर्वगृहाण विश्वेश समर्प
 यामि ॥ इति वायनं ॥ न्यूनातिरिक्तानि परित्युक्तानि

अ.पू.

२५

२५

यानीह कर्माणि मया कृतानि ॥ क्षम्याणि चैतानि मम क्ष
मस्वप्नया हितुष्टः पुनरागमाय ॥ मंत्रहीनं यस्य स्मृ
त्या ॥ इति श्रीमदनंतपूजासमाप्तः ॥ अथ वायनं ॥
शलिं सदन्मप्रस्थस्य पुंनाम्ना संस्कृतस्य च ॥ अ
र्धं विप्राय दातव्यं अर्धं मात्मनि भोजनं ॥ शक्त्या
च दक्षिणां दद्याद्वित्तशाठ्यविवर्जितः ॥ अथ दानं शिव
मंत्रः ॥ पक्वान्तं फलं संयुक्तं सघृतं दक्षिणां चितं ॥
द्विजवर्या यदास्यामि व्रतसंपूर्णहेतवे ॥ इति मंत्रः ॥

शिव

२५

26 इति पूजा समाप्तम् ॥ श्रीरामायनमः ॥ श्रीरूपा
र्षणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा ता
दृशं लिखितं मया ॥ यदि शुद्धं शुद्धं नाममदोषो
न विद्यते ॥

अ.पू.

२६

अनंतपूजासमाप्तः

शिर

२६